

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υφάνεται έμα
δείξη πώς δε φοβάται την
αλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 16 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1908

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 318

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ Ποιητική τέχνη και γλώσσα
(συνέχεια).

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ Λόγοι κι αντίλογοι (Το Κλε-
φτόπουλο—Τα παληκάρια τὰ καλά—Τοῦ ἀρματωλοῦ ὁ θά-
νατος—Τ' ἄρματα).

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Τὸ Λεξικόν.

ΗΓΕΡΙΑ. Κουβέντες μὲ τὴν κόρη μου.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ. Καλλιτεχνικὰ βιβλίον (Σπόρος
Εἶνος).

Κ. ΜΑΚΡΗΣ. Ὁ Αἷμος.

Γ. ΑΒΑΖΟΣ. Στὸν Κάβο (συνέχεια).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Μ. Φιλίντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΛΟΓΟΙ ΚΙ' ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΤΟ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΟ

Ἡ μέρα κείνη ἦταν πικρή. Κ' οἱ Κλέφτες ποὺ
χαλάστηκαν, πάντα θὰ τὴ θυμῶνται.

Στὰ χέρια οἱ Κλέφτες σήκωσαν τὸν Καπετάνο,
ἀσάλευτο, μὲ τὴ σπαθιά κατεβατὴ στὸ πρόσωπο,
καὶ πολεμῶντας ἀνηφόρισαν. Κ' ἔπιασαν τὸ καταρ-
ράχι, καὶ σταμάτησαν.

Οἱ Ἀρβανίτες δὲν τοὺς πῆραν τὸ κοντό, γιατί
τρανὸς ἦταν κι' ὁ θρῆνος ὁ δικός τους. Μοναχὰ τοῦ
Καπετάνου τῶν Κλεφτῶν ὁ θάνατος, τοῦ ξακουστοῦ
τ' Ἀρματωλοῦ—θάνατος ποὺ τὸν παρακαλοῦσαν—
ἔκανε τὸ κλάμα τους σὲ γέλια νὰ ξεσπάει. Κ' ἡ
σαλαγὴ τους ν' ἀντηχῇ, γιὰ νὰ ὀφείρισμα, στοὺς
Κλέφτες τοὺς θλιμμένους.

Κ' οἱ Κλέφτες τὴν ὥρην. Τὰ μάτια τους
στεγνὰ τὸν Καπετάνο ἀντίκριζαν τὸν ζαπλωμένο,
ποὺ δὲν εἰδείνε ζωὴς σημάδι.

Ἡ μέρα κείνη ἦταν πικρή. Κ' ἡ μοῖρα τους
εἶτο ἦτο γρηγορή. Ὁ Καπετάνος εἶχε καλέσει
τοὺς Ἀρβανίτες σὲ πόλεμο γιὰ θάνατο καὶ γιὰ ζωὴ.
Καὶ τώρα ὁ Ἀλιζόταγας, δερβέναγας σκληρός,
ἐχτρός τοῦ Καπετάνου, χαίρεται.

Κάποτε ὁ πληγωμένος ἀνασείστηκε. Στὸ πρῶτο
ἀνάθεμά του ἔλλη τρομάρα ζωγραφίστηκε.

— Ὁ ψυχογιός μου ποῦναι; εἶπε. Τ' ἄρματά
μου... πᾶν κι' αὐτά; Πόσοι ἀπομείναμε;... Πεθαίνω.

— Καρδιά, πατέρα! Καὶ θὰ ζήσης! εἶπ' ἓνα
ἀπὸ τὰ παληκάρια. Ὅσοι βαρέθηκαν, τοὺς πῆραμε
(ἦταν ψέμα θλιβερό).

— Κι' ὁ Ψυχογιός; Καὶ τ' ἄρματα;

— Μᾶς λείπουν, κι' ἄλλοι δέκα ἀντάμα.

— Ὅλοι στὸν τόπο;

— Μὴν τὸ λές! Εἰκοφην ἀπὸ μᾶς ἐκεῖ ποὺ
πάψαμε τὸν πόλεμο. Κανένας δὲν τοὺς εἶδε (ἦταν
ἀληθινόν).

Τότε τροχάλισαν ἀπὸ κοντὰ πόδια ἰσιδερωμένα.
Κι' ὁ Ψυχογιός σὲ λίγο, τοῦ Καπετάνου ὁ ἀκριβός,
ὀρθὸς στεκότανε στὸν Καπετάνο ἀντίκρυ, μαῦρος καὶ
φοβερός, σὰ Χάρος φοβερός καὶ μαῦρος.

— Γεῖά καὶ χαρά σου, Καπετάνε, εἶπε. Σαγό-
ρασα τὸ αἷμα σου—ὁ Ἀλιζόταγας δὲ ζῇ! Τοὺς
βγήκα μπρός καρτέρι. Ἀμα σὲ πῆραν οἱ συντρόφοι,
δὲν κρατήθηκα. Στὸ δρόμο τὸν πλατὺ τοὺς βγήκα,
καὶ τοὺς πῆσαμε μὲ τὸ σπαθί. Κ' οἱ Ἀρβανίτες
σκόρπησαν. Κι' ὁ Ἀλιζόταγας γυμνὸς στὸ χῶμα
κοίτεται.

— Ὁρέ, σηκώστε με! φωνάζει ὁ Καπετάνος.
Τί λέει αὐτός;

Τρομερὴ ἦταν ἡ ματιά του, στὸν Ψυχογιὸ ριχτή.
Κ' ἔτρεμε τώρα τὸ Κλεφτόπουλο μπροστά του.

— Ὁρέ, ποῖς σοῦ πῆσαν τὰ κάμους; ὁ Καπε-
τάνος ρέκαζε. Ἀφοῦ χαλάστηκε, πῶς θέλησες εἶς
νὰ μὲ ντροπιάσης; Ὁ Ἀλιζόταγας ἔπρεπε νὰ ζήσει,
ἀνίκητος!... Τί εἶναι ποὺ κρατᾷ;

— Εἶναι τὸ καρυοφύλλι του καὶ τ' ἄρματά
του... Σοῦ τᾶφερα...

— Πᾶρ' τα! μὴτε νὰ τὰ ἰδῶ!... Τώρα, ἀφοῦ
ἔχεις ἄρματα, βγάλε τα τὰ δικά μου, ποὺ δὲ σοῦ-
πρεπαν... Τέτοια τιμὴ γιὰ σένα εἶναι μικρή. Ἀλλὰ
ἄρματα προτίμησες...

— Συμπάθα με, Καπετάνε! Εἴρεις ἂν κρᾶ-
τῃς τὴν πίστη στ' ἄρματά σου, κι' ἂν τ' ἀτί-
μασα...

— Κι' ὁ Ἀρβανίτης, ἂν σὲ σκότωνε κι' ἐμένα,
καὶ σοῦ τᾶπαιρνε;

— Δὲν τὰ κρατοῦσα σὰ γαμπρός! Τ' ἄρματα
εἶναι γιὰ πόλεμο, καὶ τὰ δοκίμασα... Μὰ κείνα τοῦ
Ἀρβανίτη τάχα ζηλέψῃ ἀπὸ καιρὸ—γιὰ σένα, ὄχι
γιὰ μένα. Καὶ σοῦ τᾶφερα...

Δικά σου! Δὲν τὰ θέλω! Καὶ βγάλε τὰ
δικά μου... Δὲν ἀκούτ' ἐσεῖς, Ὁρέ;

Τὸ Κλεφτόπουλο, ἄγριο, ἔχει τὸ χέρι στὸ σπαθί
καὶ περιβλέπει.

— Ὅποιος ἀπλώσῃ, κρᾶζει, τὸν περιμένει θά-
νατος! Τ' ἄρματα ποὺ φορᾷ κανένας μὴν τ' ἀγγίξῃ!
Τοῦ Καπετάνου τ' ἄρματα!

Ὅλοι προσέχανε στ' ἀγριεμένο τὸ Κλεφτόπουλο,
κι' ὁ Καπετάνος εἶχε σηκωθῇ ὀλόρθος ἀξαφνα,
κανεὶς δὲν εἶδε πῶς, μὲ τὴ σπαθιά μεσόφριδα, με-
γάλος καὶ ματόπνιχτος, καὶ φάνταζε σὰ ν' ἀναστή-
θηκε.

— Ὁρέ, εἶπε μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ ράγιζε, τ' ἄρ-

ματα τὰ δικά μου δὲν τὰ καταφρονεῖς; Θέλεις νὰ
τὰ φορᾷς ἄκόμα;

— Θέλω καὶ θέλω! Εἶμαι ὁ ψυχογιός σου ἐγώ!
Ἀπλώσε τὸ χέρι ὁ Καπετάνος κι' εἰδείξε τὸ
Κλεφτόπουλο. Κ' ἔβγαλε ἓνα ροχαλητό.

— Προσκυνᾶτε, Ὁρέ, τὸν Καπετάνο σας!

ΤΑ ΠΑΛΗΚΑΡΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑ

— Γιωργάκη, σύντροφε πικρέ, μὲ τὰ γραμμένα
φρύδια! Ποῦ σ' εἶχαμε κορώνα μας κι' εἰκόνα στὸ
κεφάλι. Κ' εἶχαν κρυφὴ τὰ χεῖλη μας ἐλπίδα νὰ
σε ποῦνε, καὶ νὰ σ' ἀκούσουν τὰ βουνὰ στοὺς μαύ-
ρους κλέφτες πρῶτον. Κ' ἦσαν γερός στὰ σίδερα,
Γιωργάκη παινεμένο! Τώρα πῶς μᾶς κατάντησες σὰ
χῆρες νὰ σε κλαίμε; Ἀλήθεια, πειὸ φαρμακερὸ τὸ
δάκρυ μας θὰ σοῦναι, γιὰτ' οἱ πιστοὶ σύντροφοι
σου (κακὸ μᾶς ἦρε!) μ' οἱ παλιαδερφοὶ σου τὴ
ντροπιασμένη σου ζωὴ σου πῆραμε.

Τὸν Κλέφτη τὸνέ μάγεψαν. Καὶ πάτησε τὸν
δρκο του καὶ παράτησε τὴ συντροφιά του καὶ πρό-
δωσε τῆς κλεφτουριάς τὸ νόμο, τὸν ἱερό.

Σηκώθηκε ἓνα σύνταχο, μὲ λίγους ποὺ τὸν ἀκο-
λούθησαν, καὶ πῆγε στὴν τουρκεμένη χώρα καὶ προ-
σκύνῃς τὸ Μπέη καὶ τὸν Προεστὸ τὸν τουρκολάτρη.
Τάχα τ' ἔπρεπε τὸνέ γέλασαν; Τάχα τ' ἄρματω-
λοῦ οἱ χῆρες τὸνέ θάμπωσαν τὸν Κλέφτη; Ἡ μὴν
τοῦ σήκωσαν τὸ νοῦ τὰ κάλλη τῆς περδικόστηθης
προστοπούλας;

Καὶ τώρα ἄρματωλὸς περήφανος, σ' τ' ἄσπρη βου-
τηγενοῦ καὶ σ' τὸ μάλαμα, χαίρεται τὴν εὐτυχία
του σ' τῆς ὁμορφῆς τὴν ἀγκαλιά. Μὰ σκύβει καὶ
σ' τὴ γῶμη τοῦ πεθεροῦ του τ' ἔρχοντα καὶ προ-
σκυνᾷ τὴ γούνα τοῦ τύραννου τοῦ Τούρκου. Καὶ
πρέπει τώρα, μὲ τὴ δική τους προσταγή, τοὺς κλέ-
φτες νὰ χαλάσῃ, ἀφοῦ νὰ τοὺς μερώτῃ δὲ μπορεῖ.

Τοῦ κάκου γράφει γράμματα καὶ πότε τοὺς
χαϊδεύει, πότε φοβέρας τοὺς λαλεῖ. Τοῦ κάκου τοὺς
τάζει καὶ τ' ἄρματωλίκι. Οἱ κλέφτες, οἱ προδομέ-
νοι κι' ἀνυπόταχτοι, ἓνα μονάχα πρᾶμα παρά-
φορα παρακαλοῦν. Νὰ βγῇ ὁ παλιός τους σύν-
τροφος νὰ πολεμήσῃ.

Κι' ὁ καπετάνος βρυκάρδος λαβαίνει αὐτὸ τὸ
κάλεσμα. Κι' ἀποφασίζει, σὰν παληκάρι κι' αὐτός
ποῦ εἶναι, νὰ τὸ δεχτῇ. Καλὲς ἀντάμωτες λοιπόν!
Τοὺς κλέφτες θὰ τοὺς καρτερῇ σ' τὰ Τούρκικα μνη-
μοῦρια, σ' τὸ ριζοβούνι χαμηλά. Καὶ συναΐζει τοὺς
δικούς του καὶ ξεκινᾷ.

Ὁ πόλεμος δὲ βατταξε πολὺ, γιὰτ' ἦταν
ἄγριος. Τὸ ντουφέκι γλήγορα βυθώθηκε. Καὶ μὲ τὸ
τράβηγμα τοῦ κλέφτικου σπαθιοῦ, ὁ ἄρματωλὸς

ἔμεινε μόνος, ἀσάλευτος ὅσον τὸν τόπο του. Ἐκεῖ κ' ἔπεσε, νεκρὸς ὄχι παραδομένος.

Τότε οἱ κλέφτες, ἀφοῦ πῆραν τὴν ἐκδίκησίν τους, τριγύρισαν τὸν κακοθάνοντα καὶ κάθισαν καὶ τὸν μοιρολογοῦσαν.

ΤΟΥ ΑΡΜΑΤΩΛΟΥ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἀπ' τὸ καπετανάτο τὸ παλιὸ τίποτα δὲν ἀπομένει. Πᾶν ὅλοι οἱ ἀρματωλοὶ, κι' ὁ καπετάνος πάει.

Ἕνας μονάχα γλύτωσε ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ τὴν καταδρομή. Ἕνας, ὁ γέρο Ἀρματωλός. Ὁ Χάρος δὲ βαρέθηκε τὰ χρόνια του, ὅσο κι' ἐκεῖνος διψοῦσε Τούρκους νὰ σκοτώσῃ.

Παρηγοριὰ δὲ βλέπει ὁ γέρος πειὰ τριγύρω του. Βοήθεια πουθενά. Καὶ τὸ ψωμί τοῦ λείπει τὸ ξερό, ἐκεῖ ποῦ σὰν ἀγρίμι σέρνεται. Οἱ φίλοι κι' οἱ δικοί πειὰ τὸν ἀρνέστηκαν. Καὶ τοῦ βουνοῦ τ' ἀπάτητα, κι' αὐτὰ τὸν ἀποδιώχνουν.

Δυὸ μένουνε δρόμοι στὴν ἀπελπισία του. Ν' ἀφήσῃ τὰ παλιὰ τὰ χρώματα τ' ἀγαπημένα, ἢ νὰ πείσῃ καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὸν πασσάλον — ποῖος εἶπε τέτοιο λόγο; Ὁ ἀρματωλὸς στὸ νοῦ του μήτε τὸ βάλε!

Κάπου, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σὰν τὸ θεριὸ γυρίζοντας, σκοτώνει ὅπου ἀπαντήσῃ κανέναν Τούρκο, ὅχτρά του ποῦ τὸν ὤμωσε πρὶν τὸν γνῶρίσῃ. Ὅμως ἂν μπορῇ τὸ μῖσος του τ' ἀγριεμένο νὰ χορτάσῃ, πῶς θαῦρη καὶ τὴν πείνα του νὰ τὴν γελάσῃ, ποῦ εἶν' ἀγέλαστη;

— Φάγε καὶ πιέ, παλιαδερφέ, συμπέθερε ἀκριβί μου. Δικά σου καὶ τὰ πρόβατα καὶ τ' ἄλλα τὰ καλά. Μὰ ὁ πασσάλος πολὺ μᾶς ἐσφίξε, νὰ ξέρης. Ἀπὸ μᾶς γυρεύει τὴ ζωὴ σου. Καὶ μᾶς φοβέρισε προχτές μὲ θάνατο. Κι' ὅρκο μᾶς πῆρε νὰ σὲ παραδώσουμε. Σὲ πίντε μέρες σκοτωμένον ἢ δεμένο νὰ σὲ στείλουμε. Ἦρθες σύγκαϊρα. Καὶ πῆς μᾶς πῶς τὸν ὅρκο μας νὰ μὴν πατήσουμε, καὶ στὴν παληκαριά σου νὰ μὴ φανοῦμε ἀπιστοί.

— Ἀδέρφια, τώρα ποῦ τ' ἀγαθὰ σας χάρηκα, κι' ἔφαγα κι' ἔπια, τώρα θὰ σᾶς πῶ. Τὸν ὅρκο σας, καὶ στανικὸς ἂν εἶναι, πρέπει νὰ τὸν φυλάξετε. Κ' ἐμένα τὴ ζωὴ μου νὰ τὴν ρίξετε στὴ μοῖρα μου. Πολὺ πειὰ βαρυστέναξα, καὶ μοῖρα καὶ ζωὴ. Καὶ τελευταῖα πικρὰ τὰ καταράστηκα. Καὶ νὰ τί σᾶς ἀφίνω, στερνὴ παραγγελιά. Φεύγω, ὅσο κι' ἡ αὐγὴ ἀκόμα δὲ χαράζει. Καὶ καθὼς θὰ μὲ σκεπάζῃ τὸ

σκοτάδι — ρίχτε μου τυχερά, χωρὶς νὰ μὲ θεωρεῖτε! Γιατὶ καὶ τὸ ψωμί ποῦ μοῦ χάρισατε εἶν' ἱερό. Νὰ τὸ πατήσετε δὲν πρέπει. Κ' ἡ προδοσιὰ στὴν οὐρανὸν δὲ συμπαθιέται — ρίχτε μου στὰ τυφλά! Κι' ἂν μὲ πιτύχετε, γεῖά καὶ χαρὰ σας! Ὁ ὅρκος σας φυλάχτηκε. Ἄν δὲχι, πάλι ὁ ὅρκος σας ἀπάτητος.

Καὶ τὴν αὐγὴ, τὸ αἷμα ποῦ ἔδειχνε τὸ δρόμο, σταλαχτό, τοῦ ἀρματωλοῦ τοῦ γέρου, ἔφερε τοὺς χωριάτες σὲ μιὰ πατουλιά. Ἐκεῖ ὁ ἀρματωλὸς πεσμένος ἦτανε.

Τ' ΑΡΜΑΤΑ

— Μάννα, τί ἦταν ἀπόψε ἡ σαλαγὴ; Τ' ἄρματα τοῦ πατέρα ποῖος τὰ πείραξε; Κάποια τρομάρα μ' ἔκαμε νὰ πεταχτῶ στὸν ὕπνο μου. Κι' ἄκουσα μὲ τ' ἀφτιά μου νὰ σαλεύουν τ' ἄρματα. Κλέφτες θὰ μπήκανε στὸ σπίτι, μάννα.

— Παιδί μου, σὰν ἀπόψε πέρασε ὁ πατέρας σου. Ἄρρωστο, μὲ προδοσιὰ τὸν πιάσανε. Στὰ Γιάννινα τὸν πήγανε ξαρμάτωτο, σὰ νῆτανε ραγιάς. ὁ Καπετάνος ὁ περήφανος. Ἐκεῖ τληνὰ τὸν θανάτωσαν, τὸν προδομένο. Στάθηκε παληκάρι στὰ μαρτύρια τὰ φριχτά. Ὅμως τὸν πόνο τὸ στερνὸ του ποῖος δὲν τὸν μαντεύει; Πέθανε ἄδοξος, ξαρματωμένος, ὁ ἄμοιρος.

Τ' ἄρματά του πήρανε τὸν πόνο του ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή. Καὶ τὸν λένε τέτοια νύχτα, σὰν ἀπόψε. Κλαῖνε, καὶ γυρεύουν τὸν ἀφέντη τους. Ἀπὸ τὸν κάτου κόσμον ἀκούει τὸ παράπονόν του. Καὶ φρυμάζουμε σὰν ἄττια, στὴ γνώριμη φωνὴ ποῦ τ' ἀνακράζει. Καὶ μαλλώνουν καὶ παλεύουνε συνατὰ τους, σὰν θεριά, μὲς τὴ σκληριὰ τους.

Παιδί μου, τ' ἄρματα βροντομαχοῦσαν, ποῦ ἄκουγες ἀπόψε. Τ' ἄκουγα κι' ἐγώ. Καὶ περιμένω νὰ μοῦ μεγαλώσῃ καὶ ν' ἀναστηθῇ τρανός. Τ' ἄρματα νὰ μοῦ φορέσῃ, ποῦ τὰ τρώμαζαν οἱ κάμποι, τὰ βουνά! Καὶ καπετάνος νὰ μοῦ γένῃς ξακουστός, καὶ τοῦ πατέρα σου τὸ θάνατο νὰ ξεγοράσῃς. Τότε θὰ σ' εὐκλιθῶ. Τότε καὶ τοῦ πατέρα σου τὸν πόνο θὰ τὸν ξελαφρώσῃς, ποῦ τὸν ἀκούει ἡ γῆ στὰ στήθια της καὶ τρέμει. Ποῦ τὸν ἀκούει καὶ σπαραίζουν τ' ἄρματα.

Τότε καὶ τ' ἄρματα τὸ βροντομάχημά τους θὰ τὸ πάψουν. Καὶ θὰ χαροῦνε γύρω στὸ κορμί σου, ἀνάλαφρα.

— Μάννα, φοβᾶμαι...

— Τί φοβάσ' ἐσύ, τοῦ Καπετάνου γιου;

— Φοβᾶμαι τ' ἄρματά του!

— Κάλιο νὰ σ' ἐβλεπα νεκρὸ! Παιδί ἀνάξιο τοῦ πατέρα σου! Τ' ἄρματά του νὰ σὲ φάνε!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ*)

Κατὰ τὰ 1898 τὸ δυνάμωμα τοῦ ποιητικοῦ ἀέρα στὴν Ἀθῆνα δείχνεται πρὸς χειροπιαστά. Περίεργο πῶς τὸ δυνάμωμα τοῦτο, ἀφοῦ ἔρχισε νὰ φανερώνηται μέσθ' ἐν ὀριζήν τῃ «Ἑστία» τοῦ Δρόσινου, ξεχωρίζεται χαρακτηριστικώτατα μέσα στὴν «Τέχνη». Τὸ λιγὸζωο περιοδικὸ ποῦ χάραξε σημαντικὸ σταθμὸ τῆς διανοητικῆς μας ἱστορίας. Περίεργο, εἶπα, γιατί εἶναι τὸ φύλλο ποῦ τοῦ ψάλανε τὸν ἀναβαλλόμενον καὶ σὲ βάρος του πλῆξαν τίς πρὸ ἄνουςτες ἐξυπνάδες οἱ ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες, καὶ πίσω ἀπὸ κείνες, κι' ὅλη ἡ νοικοκυρῶσυν. Ὅμως οἱ ἐφημερίδες σχεδὸν ποτὲ δὲν μπορεῖσαν — κι' ἐδῶ κι' ἄλλου — νὰ τὴν ἀνακαλύψουν καὶ νὰ τὴν τιμῇσιν ἐν τῇ δημιουργικῇ ἀλήθειᾳ. Καὶ οἱ ἐφημερίδες καὶ ἄλλοι ἀκόμα κύκλοι, καὶ οἱ σοβαρώτεροι, ὕστερα καὶ ἀργὰ μνρίζονται τί τρεῖσι ποτὲ στὴν ὥρα του. Πόσοι τὴν προσκυνῶν τὴν ἀλήθειαν σὰν πάλινος, κι' ἐκεῖ ποῦ πᾶει νὰ γίνῃ ψέμα! Μέσα στὴν «Τέχνη», ἀνάμεσα σὲ νέα λεβέντικα κοντύλια, σὰν ἐκεῖνα τοῦ ἐπαναστατικοῦ, τοῦ ἀπλαστοῦ, μὲ βαθυστόχαστου Καμπύση, σὰν τοῦ γαλλοῦ Πιχόλου τοῦ Νιρβάνου (εἶναι ὁ γιατρός Πέτρος Ἀποστολίδης), σὰν τοῦ Βλαχουγιάννη, σὰν τοῦ Μαλακάση, σὰν τοῦ Θεοτόκη, σὰν τοῦ Καλοσογίου, σὰν τοῦ Μαβίλη, σὰν τῶν Πασαγιάννηδων (περιοριζομαι στὰ πεταχτά νὰ τοὺς ἀναφέρω γιὰ τοὺς στίχους τοὺς μονάχα ἐδῶ τεχνίτες ποῦ καθένας τοὺς ἀξίζει ξεχωριστὴ μελέτη), νὰ τρεῖσι ποιητὲς μᾶς πρωτοφάνταστος χάρις: ἀπὸ δῶ ὁ πλαστικὸς καὶ σοφὸς νεοαλεξανδρινὸς Γρυπάρης, ἀπὸ καὶ ὁ μουσικὸς, καὶ σὰν ἄλλο δρυσσατάλαχο στοιχεῖο, Πέτρος Βασιλικός, (ὁ Κ. Χατζόπουλος) καὶ στὴ μέση ὁ Ἀλέξανδρος Παρφύρας (Δημήτριος Σύψωμος) πρὸς ἅπλως καὶ στὴ μορφή του πρὸς μετρημένους ἀπὸ τὸν πρῶτο, πρὸ συγκρατητὸς ἀπὸ τὸ δεύτερο στὸ λυρικὸ μεθεῖσι τοῦ ὅμως κατὰ παρθενικὸ καὶ σὰν εὐγενικώτερο. Καὶ ἀπὸ τὰ 1898 ἕως μὲ τὰ 1908 καὶ ἂν κάμουμε νὰ κοιτάξουμε γύρω μας (ὅσο κι' ἂν εἶναι τὸ κοίταγμα πολὺ δύσκολο καθε φορὰ ποῦ τὰ πράγματα ποῦ κοιτᾶμε βρίσκονται πολὺ κοντὰ, καὶ λείπει τὸ κάποιο μάκρμα ποῦ βοηθᾷ τὸ κα-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ 317 φύλλο.

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ*)

Τὰ παιδιὰ εἶχανε πάρει ψωμιά, τυρί, αὐγά βραττά, σαλάμι, ντομάτες, φρούτα καὶ κρασί. Ἡ Μαριώ ἔκανε μιὰ σαλάττα μὲ ντομάτα κρεμμυδάκι καὶ αὐγά, γέμισε μιὰ χιλιάρα κρασί, πρὸ τῆς νταμιτζάνας, κι' ἔστρωσε σὰ νοικοκυρὰ τὸ τραπέζι, μὴν ἀφίνοντας τὸ μπάριμπα της νὰ κἀνῃ τίποτες. Στρογγυλοκάτσανε ὅλοι τοὺς μὲ μιὰ πείνα διαολεμένη, ποῦ δὲ βλέπανε τὴ μύτη τους! Τὰ μπαρμπουνάκια, ὁμορφοψημένα, μὲ τὴ σάλτσα, καὶ ὁ βασιλιάς θὰ τὰ ζήλευε! Ἀνοίξανε καὶ κάτι στρεΐδια, μεγάλα μεγάλα καὶ γεμάτ' αὐγά, ποῦ εἶτανε τρέλλα. Τὸ

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸν ἀριθ. 308.

κρασάκι, διαλεμένο πρὸ τὸν Κώστα, σπιθοβολοῦσε κι' ἀναθε, φέρνοντας στὸ χέρι μὲ τὸ καντάρι. Σὲ λίγο ἔφαγ' ἡ μύγα σίδερο!

— Στὴν ὑγιά τοῦ καπετάνιου! — εἶπε πρῶτος ὁ Γιάννης, σηκώνοντας τὸ ποτήρι του.

Στὴν ὑγιά του! Πάντα μὲ τὸ καλὸ! φωνάξαν οἱ τοσυγγριζόντες.

— Κώστα γιὰ, τ' λόου σου, μὴν πολυπίνῃς γιατί θάχῃς πάλι κλάψεις — εἶπ' ὁ γέρο Στρατῆς στὸν καπετάνιο, τραβώντας ὁ ποτήρι του.

— Βρὲ ἄμα στὴν ὀργή! π' θὰ μὲ βάνῃς σὲ θεογνωσία...

— Ἄμ τὸ ξέρῃς γιὰ τὸ ντέρτι σ'! τί πᾶς μὲ τὸ ζόρ' στὰ στραβά νὰ χαντακουθῇς!

— Σκασμός!

— Δὲν κραινώ. ἄρα μάρα!

— Στὴν ὑγιά σας, παιδιὰ, καλὴ προκοπὴ νὰ σᾶς δώσῃ ὁ Θεός!

— Φχαριστοῦμε, καπετάνιε, στὴν ὑγιά σου!

— Ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα εἰσαστε, βρὲ παιδιὰ!

— Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὴν Πόλη, τὰποκρίθηκε ὁ Γιάννης.

— Ἐ! μωρὲ καημένα νιάτα! Ἐκανα κάμποσα ταξίδια στὴν Πόλη, σὰν εἶχα τὸ καράβι

μου... Ἄστα τώρα, ξέχαστα!.. Βρὲ Μαριώ, στὴν ὑγιά σου! καλὴ μοῖρα νάχῃς, παιδί μου...

— Στὴν ὑγιά τῆς Μαριώ! Ἄσπρο πᾶτο, Μαριώ, μὴν ντρέπεσαι!

— Ἄμ δὲν μπορῶ πιά νὰ πῶ κι' ἄλλο, ἔρχισα καὶ ντραλίζομαι...

— Ἐλα τώρα, Μαριώ, νὰ μᾶς πῇς καὶ κανένα τραγουδάκι, πρὸς κείνα τὰ λεβέντικα ποῦ ξέρεις... ἔλα πῆς τοῦ γιὰ τὸ χατήρι τοῦ καπετάνιου.

— Ἄμ δὲν μπορῶ νὰ τραγῶ μὴν μὴν... Πέστε καὶ σεῖς κἀνα τραγούδι, νὰ πῶ καὶ γὼ ὕστερις τὸ δικό μ'...

— Ἐλα τώρα, Μαριώ, καὶ ἄστα αὐτὰ! κανεῖς δὲ σοῦ παραγγίνει στὸ τραγούδι!

— Πανάθεμά σε, ζουρλή τ' κερατὶ — μουρμούρις' ὁ Στρατῆς — ἀρὲ Ὀλγα γίνηκες κι' ἀρχινᾷς ὅπου πᾶς τὸ τραγούδι;

— Μπρὸς, Μαριώ! Ἄστονα τὸν μπάριμπα σου, δὲν ξέρει τί λέει...

Ἡ Μαριώ δὲν ἤθελε κι' ἄλλα παρακάλια σήκωσε τὰ μαλλιά της, ποῦ τῆς πέφτανε μπρὸς στὰ μάτια της, ξερόδῃξε κι' ἔρχισε νὰ τραγουδάη μὲ κέφι, γλυκά, γλυκά, ὅσο ποτὲς δὲν τὴν ἀκούσανε: